

## **ФІНАНСОВА ТА УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ ЯК ІНФОРМАЦІЙНЕ ДЖЕРЕЛО ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ**

Сучасні підприємства функціонують в мінливих умовах зовнішнього середовища, тому повинні оперативно реагувати на реформування економіки, зміну виробничих технологій, появу нових ринкових можливостей тощо. Лише чітко налагоджена система управління підприємством, яка інтегрує і координує всі підсистеми, забезпечить максимальне використання наявних ресурсів та конкурентного потенціалу, що сприятиме ефективній фінансово-господарській діяльності суб'єкта господарювання. Належне управління підприємством неможливе без отримання своєчасної та достовірної інформації про його діяльність, адже кожне прийняте управлінське рішення повинне бути підтвержене відповідними показниками і розрахунками.

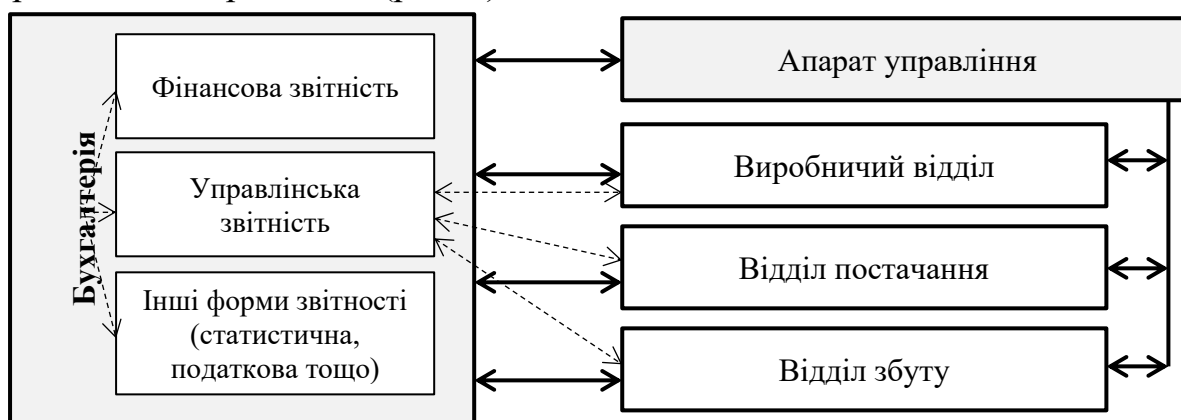
Основна частина інформаційного забезпечення системи управління формується в системі обліку. Суб'єкти управління використовують звітні дані, які формуються на основі обробки первинної інформації в системах управлінського та бухгалтерського обліку. У зв'язку з цим, важливу роль для прийняття рішень відіграє фінансова та управлінська звітність, хоча відповідне значення в цьому процесі мають й інші види звітності, зокрема статистична, податкова, соціальна, інтегрована.

Фінансова звітність включає п'ять форм (Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал, Примітки до річної фінансової звітності) та містить інформацію про минулі події. Однак на основі такої звітності можна розрахувати показники фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності, ділової активності, а також встановити тенденції розвитку суб'єкта господарювання, спрогнозувати результати його діяльності. Фінансова звітність є цінною для управління активами, зобов'язаннями, оцінки ризиків діяльності, прийняття рішень в частині розширення діяльності, можливостей реалізації соціальної політики тощо.

Управлінська (внутрішньогосподарська) звітність є базовою звітністю для управління підприємством. Вона містить оперативну інформацію про діяльність підприємства та дозволяє щоденно приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням впливів зовнішнього та внутрішнього середовищ. За допомогою управлінської звітності можна приймати рішення в частині оптимізації виробничого процесу та собівартості продукції (товарів, робіт, послуг), формування ціни, вибору постачальників, розширення асортименту продукції (товарів, робіт, послуг), провадження інвестиційної діяльності, пошуку ринків збуту, обґрунтованого використання різних видів ресурсів, особливо в умовах їх обмеженості тощо.

Форми управлінської звітності, на відміну від фінансової, законодавчо не регламентовані, що дозволяє підприємству максимально врахувати особливості своєї діяльності, зокрема організаційну структуру, розміри, галузеві та технологічні чинники впливу. Водночас погоджуємось з Т. П. Шепель [1, с. 33], що всі види такої звітності можна згрупувати наступним чином: 1) звітність про фінансовий стан підприємства (управлінський баланс, управлінський звіт про фінансові результати, управлінський звіт про рух грошових коштів); 2) звітність за основними показниками діяльності кожного структурного підрозділу, центру відповідальності, сегменту діяльності; 3) звітність про виконання бюджетів у розрізі аналізу «план – факт».

Якщо фінансову звітність складає бухгалтерська служба, то управлінська (внутрішньогосподарська) звітність може формуватися в різних структурних підрозділах підприємства (рис. 1).



**Рис. 1. Комунікаційні зв'язки при формуванні та використанні облікової звітності як інформаційного джерела для управління підприємством**

Постійна комунікація суб'єктів внутрішньогосподарської звітності сприятиме формуванню таких її форм, які максимально відповідатимуть потребам її користувачів і сприятимуть ефективному управлінню підприємством [2, с. 175]. Структура підприємства може бути різною, проте всі відділи мають бути скоординовані, а форми управлінської (внутрішньогосподарської) звітності взаємоузгоджені, лише тоді така інформація буде виконувати свої управлінські функції.

Таким чином, фінансова та управлінська звітність підприємства повинна забезпечувати необхідною інформацією різні рівні управління, що сприятиме вирішенню поточних та стратегічних проблем розвитку підприємства та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

### **Список використаних джерел**

1. Шепель Т. П. Роль і місце управлінської звітності в підвищенні ефективності функціонування підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 16. С. 31-34.

2. Задорожний З.-М.В., Омецінська І.Я. Внутрішньогосподарська звітність у системі управління підприємством. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 4. С. 169-184.

**Ірина Бенько**

*канд. екон. наук, доцент*

*Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна*

## **АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ**

Отримати відчутні результати показників зниження корупції можливо лише через застосування комплексного підходу, тобто збалансованого використання всіх методів протидії на всіх етапах процесу публічних закупівель. Обмежуючись окремими методами впливу можна отримати лише короткочасний ефект.

Різносторонній розгляд проблематики свідчить про наявність специфічних аспектів та значний інтерес до цих питань. Разом з тим комплексне дослідження майже не проводилось. Не вирішено низку проблем у сфері публічних закупівель, тому усе це потребує подальших наукових досліджень.

У багатьох країнах, з метою уникнення порушень використовують запобіжні заходи. На наш погляд, досить вдало налагоджена робота щодо заборони та запобігання змови між учасниками торгів у законодавстві Канади. Так, закони стосовно корупції забороняють зловживання із заявками при проведенні закупівель. Досить вдало вирішується проблема змови між учасниками закупівлі і у законодавстві Європейського Союзу [2, с.85].

У міжнародному масштабі безумовно боротьба з корупцією є важливою складовою діяльності держави та будь-якого відповідального керівництва, адже корупційні дії можуть підірвати всю систему економічного і політичного життя країни. В усьому світі здійснено впровадження державних і неурядових програм боротьби з корупцією, у тому числі і в сфері публічних закупівель і успіхів є достатньо. Корупційні дії гальмують впровадження економічних реформ у державі та зумовлюють розкрадання національного багатства.

В документах ООН зазначається, що корупція передбачає зловживання державною владою для одержання вигоди в особистих інтересах, інтересах третіх осіб чи груп. При цьому державні службовці встановлюють плату за надані послуги, які є власністю держави, що розглядається як корупційні дії.

Через залучення великих обсягів коштів, які використовуються при закупівлі товарів, робіт і послуг, дана сфера діяльності є підґрунтям, що породжує корупційні правопорушення та зловживання.

У законодавстві нашої держави корупційне правопорушення трактується як „умисне діяння, що містить ознаки корупції ...”, за яке законом встановлено